

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jiřiny Jislové a soudkyň JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Aleny Jedličkové v právní věci

žalobkyně: **Základní škola Wonderland Academy s.r.o.**, IČO 28895410
sídlem U Školky 880, Praha 4
zast. advokátkou JUDr. Jindřiškou Kořínkovou
sídlem Melantrichova 20/477, Praha 1

proti

žalované: **Ing. H.H.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Peterkou
sídlem nám. Kinských 741/6, Praha 5

o zaplacení částky 181 698,40 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 13. září 2021, č.j. 39 C 72/2020-124,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně **potvrzuje.**
- II.** Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náklady odvolacího řízení 20 618,40 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokátky JUDr. Jindřišky Kořínkové.

Shodu s prvopisem potvrzuje V.K.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 13. září 2021, č.j. 39 C 72/2020-124, Obvodní soud pro Prahu 4 (I.) zamítl žalobu ohledně požadavku na zaplacení částek 700 Kč, 1 750 Kč, 39,36 Kč, 2 160 Kč a 190,03 Kč, všechny s příslušenstvím v tomto výroku specifikovaným, (II.) žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni částky 7 480 Kč, 27 600 Kč, 41 400 Kč, 2 114,14 Kč, 20 640 Kč, 72 900 Kč a 5 424,87 Kč, všechny s příslušenstvím v tomto výroku specifikovaným, a (III.) zavázal žalovanou k náhradě nákladů řízení žalobkyni v částce 80 787,60 Kč.
2. Žalobkyně se domáhala vůči žalované zaplacení několika částek, v součtu 181 698,40 Kč, jako dlužných úhrad vyplývajících ze smlouvy o poskytování základního vzdělání ohledně dětí žalované E. a D..
3. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby s tím, že žalobkyně vůči ní nemá žádné nároky, protože žalovaná obě smlouvy vypověděla ke konci školního roku v červnu 2019 z důvodu špatné kvality výuky, ohrožování bezpečnosti dětí a nedostatečné komunikace s rodiči; uvedla dále, že platby měly být nižší o tzv. sourozeneckou slevu, kterou jí žalobkyně neposkytla, že za září 2019 – leden 2020 nemohou být požadovány žádné platby, protože obě děti už chodily do jiné školy, že sjednaná smluvní pokuta je nepřiměřeně vysoká a k 1. 1. 2019 byly změněny obchodní podmínky, které změnilly splatnost školného, o čemž nebyla žalovaná informována.
4. Soud I. stupně shledal žalobu co do základu důvodnou. Vzal za prokázané, že mezi účastníky byly uzavřeny smlouvy o poskytování základního vzdělání ohledně dětí žalované, jak bylo tvrzeno, a že žalovaná tyto smlouvy vypověděla dopisy ze dne 28. 6. 2019. Zjistil však, že s ohledem na smluvní ujednání vztahy založené těmito smlouvami skončily až uplynutím výpovědních dob, tj. u E. ke 31. 1. 2020 a u D. k 29. 2. 2020. Principiálně tak považoval za opodstatněné požadavky na platby školného i za toto období bez ohledu na to, že děti již plnění podle smlouvy od žalobkyně nečerpaly. Poukázal na to, že povinnost platit školné vyplývala ze smluv, nebyla vázána na fakturaci. Pokud jde o sourozeneckou slevu, uvedl, že součástí smlouvy ve prospěch E. ještě nebyly obchodní podmínky; na ty odkazovala až smlouva uzavřená ve prospěch D., avšak na tomto základě nárok na sourozeneckou slevu nevznikl. Námitku započtení vznesenou žalovanou neshledal důvodnou s tím, že zápočty byly provedeny na jiné nároky, než které jsou předmětem žaloby. Neztotožnil se však s výpočtem výše nároků, jak je učinila žalobkyně, s tím, že nárok za 2. pololetí školního roku 2018-2019 byl vyčíslen chybně, avšak v neprospěch žalobkyně, přiznal proto – jsa vázán žalobou – jen žalovanou částku; dále uvedl, že nebylo důvodu, aby škola od 1. pololetí školního roku 2019-2020 požadovala vyšší tzv. ekonomické školné, když dříve bylo placeno po půlroce, a přiznal proto jen částku odpovídající standardnímu (půlročně splatnému) školnému. Adekvátně tomu pak krátil také výši smluvních pokut, když požadavky na jejich úhradu co do důvodu shledal opodstatněnými. Výsledkem jeho úvahy bylo částečné zamítnutí žaloby (v rozsahu 2,7 % uplatněného požadavku) a v podstatné části vyhovující rozhodnutí (97,3 %), takže žalobkyni, která měla neúspěch jen v nepatrné části, přiznal plnou náhradu nákladů řízení.
5. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání s tím, že jím napadá všechny výroky rozsudku. Předně namítla, že soud I. stupně se v napadeném rozsudku nevypořádal s její námitkou, že smlouvy, které uzavřela ohledně poskytování základního vzdělání jejím dětem, mají nepochybně charakter spotřebitelských smluv; to má dopad zejména ve vztahu k požadavku na úhrady školného za období, kdy žádná služba ve formě poskytování vzdělání jejím dětem již poskytována nebyla. Uvedla, že v takovém případě je požadovaná úhrada skrytou smluvní pokutou, která je však ve spotřebitelských smlouvách zakázána. Dále namítla, že soud I. stupně nesprávně zjistil skutkový stav, když zamítl jí navržený důkaz výsledkem manžela, který měl ve věci přehled a soudu by spletitou situaci vyložil. Poukázala na fakturaci úhrad s tím, že z předložených faktur je zřejmé, že žalobce má v účetnictví neuvěřitelný nepořádek, žalované faktury nedoručoval, účtoval jiné částky,

než plynulo ze smluv a nedostatky pak doháněl dodatečnou fakturací po 22. 7. 2020. Soudu I. stupně také vytknula, že se vůbec nezabýval, tedy ani nevypořádal, s e-mailovou korespondencí, ze které vyplývá dohoda žalobkyně a žalované ohledně školného. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

6. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání žalované předně namítla, že odvolání neobsahuje řádné vymezení odvolacích důvodů, takže by mělo být odmítnuto. Jinak uvedla, že má za to, že soud I. stupně postupoval správně a rozhodl na základě provedených důkazů. Vyjádřila souhlas s úvahami soudu I. stupně, na nichž bylo vyhovění žalobě založeno, zejména pak souhlas s právní kvalifikací smluv – v této věci poukázala na závěr Nejvyššího soudu ČR vyjádřený v rozhodnutí sp. zn. 33 Cdo 3805/2018 ze dne 17. 10. 2019, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Kromě toho poukázala na to, že ujednání o placení školného po dobu výpovědní lhůty nezpůsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, když platební povinnosti ze strany rodičů korespondovala povinnost školy držet dětem místo a být připravena poskytovat jim plnění podle smlouvy až do skončení smluvního vztahu. Nelze je chápat jako smluvní pokutu, která má své místo při nesplnění povinnosti, zde by však neměla jako povinnost utvrzovat. K námitkám týkajícím se vedení řízení uvedla, že soud I. stupně uvážil, které z tvrzených skutečností má za prokázané, výslech manžela pak zřejmě nepovažoval za potřebný, navíc by se jednalo o výslech osoby blízké žalované, která by nebyla neovlivněná. Soud I. stupně správně konstatoval, že ve výpovědích nebyly uvedeny konkrétní důvody, a pokud jde o nedostatky fakturace, správně konstatoval, že nároky žalobkyně vyplývaly přímo ze smluv. Závěrem zdůraznila, že obrana žalované je v rozporu se základní zásadou občanského práva *pacta sunt servanda*. Navrhla potvrzení napadeného rozsudku.
7. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné a bylo podáno osobou k tomu oprávněnou a včas, přezkoumal napadený rozsudek i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, 212a o.s.ř.). Dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné.
8. Soud I. stupně se věcí zabýval velmi pečlivě a své úvahy, jimiž se řídil při rozhodnutí o věci, popsal konkrétně, srozumitelně a přesvědčivě v odůvodnění rozsudku, na něž proto může odvolací soud pro stručnost písemného vyhotovení vlastního rozhodnutí odkázat. Výhradu má odvolací soud jen k některým úvahám soudu I. stupně, které vedly k vydání zamítavého rozhodnutí, avšak protože proti zamítavému výroku osoba k tomu legitimovaná (žalobkyně) odvolání nepodala, odvolací soud jej přezkoumat, resp. korigovat, nemohl.
9. Zásadní odvolací námitkou žalované je, že se soud I. stupně nevypořádal s jejím argumentem, že smlouva o poskytování základního školního vzdělání, již uzavřela žalovaná s žalobkyní, je smlouvou spotřebitelskou, což by mělo ve svých důsledcích významný dopad na platnost některých smluvních ujednání. Odvolatelce lze dát za pravdu jen v tom, že soud I. stupně tuto otázku v odůvodnění rozsudku podrobně nerozebíral a ke kvalifikaci smluv sdělil pouze tolik, že byly uzavřeny podle zákona č. 561/2004 Sb. To však nelze považovat za vadu, která by měla vliv na správnost rozhodnutí ve věci, jestliže další úvahy tohoto soudu týkající se založení a trvání smluvního vztahu a práv a povinností z něj vyplývajících, jsou vyjádřeny srozumitelně a jasně.
10. Odvolací soud se neztotožňuje s názorem žalované, že smlouvy o poskytování základního školního vzdělání jsou smlouvami spotřebitelskými. Nelze to dovodit ani z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 3805/2018 ze dne 17. 10. 2019, jímž žalovaná chtěla tento svůj argument podpořit. Z tohoto rozhodnutí je totiž bez jakýchkoli pochybností zřejmé, že Nejvyšší soud naopak zásadně nesouhlasil s názorem odvolacího soudu (vyjádřeným v přezkoumávaném a dovolacím soudem posléze zrušeném rozhodnutí), že smlouva o studiu je spotřebitelskou smlouvou, jako názoru založeném na zjištění, že poskytovatel byl soukromou základní školou zřízenou ve formě s. r. o., tedy obchodní korporace založené za účelem podnikání a vytváření zisku. Nejvyšší soud poukázal na to, že k rozhodujícím skutečnostem, které nelze při právním hodnocení smlouvy pominout, patří to, že vzdělávání poskytované právníckými osobami, předmětem jejichž činnosti

je poskytování vzdělávání nebo školských služeb, je veřejnou službou ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., a že zohlednit je třeba také způsob financování této právnické osoby, která je součástí veřejného vzdělávacího systému, tj. zcela nebo hlavně z veřejných prostředků. Zdůraznil naléhavost státního zájmu na úrovni základního vzdělání, které je povinné pro každého, s tím, že platí zásada, že čím níže v rámci vzdělávacího systému jdeme, tím více má vzdělání neziskovou a sociální povahu. Tyto názory dovolacího soudu tedy naopak zpochybnil kvalifikaci smlouvy o poskytování základního školního vzdělání jako smlouvy spotřebitelské, a daly prostor kvalifikaci jiné.

11. Odvolací soud z důvodů dále popsanych nepovažuje smlouvy o poskytování základního školního vzdělání, které mezi sebou účastnice uzavřely, za smlouvy spotřebitelské. Není pochyb o tom, že se jednalo o smlouvy o poskytování základního školního vzdělání, tedy vzdělání v podmínkách České republiky pro všechny děti povinného a poskytovaného – bez ohledu na to, který subjekt je poskytuje - na základě zvláštního zákona (zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon), jenž také ve svém § 2 odst. 3 výslovně stanoví, že vzdělání poskytované podle tohoto zákona je veřejnou službou. Toto vzdělání je poskytováno školami a školskými zařízeními, která – i pokud jsou zřízena ve formě obchodní korporace – v této sféře s ohledem na bezvýhradnou podřízenost své činnosti školskému zákonu nepodnikají svobodně. Je tomu tak právě proto, že poskytují veřejnou službu, takže se v rámci této své činnosti musí podřítit pravidlům zakotveným ve speciálním předpisu, kterým je zmíněný školský zákon. Ten upravuje i způsob hospodaření školských zařízení poskytujících vzdělání podle tohoto zákona; ani obchodní korporace, je-li školským zařízením zřízeným pro poskytování základního školního vzdělání, tak nepodniká svobodně a bez omezení (tak jako běžný podnikatel vyvíjející obchodní aktivity za účelem zisku). Školská právnická osoba je zařazena v rámci účetních jednotek podle zákona o účetnictví mezi tzv. jiné právnické osoby, jejichž hlavní činností není podnikání (§ 139 školského zákona). Poskytovatelé základního školního vzdělání, kteří mají formu obchodní korporace, čerpají jen část prostředků k úhradě tohoto plnění (poskytování základního školního vzdělání) od klientů, a podstatnou část pak z veřejných zdrojů. Tomu také odpovídá skutečnost, že zvolí-li rodiče pro své děti docházku do školského zařízení zřízeného formou obchodní korporace (např. společnosti s ručením omezeným), uzavírají s tímto školským zařízením smlouvu, v níž zakotví svá vzájemná práva a povinnosti; tato dohoda je uzavřena, shodnou-li se strany na jejím obsahu (§ 1725 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o.z.“), a smlouvu takto vzniklou je nutno kvalifikovat jako smlouvu nepojmenovanou (§ 1746 odst. 2 o.z.). Právě s ohledem na výše vysvětlené (poskytování základního školního vzdělání jako veřejná služba, financovaná v podstatné části z veřejných prostředků) nelze takovou smlouvu o poskytování základního školního vzdělání, byť je jedním z jejích ujednání dohoda o finanční úhradě, kvalifikovat jako smlouvu spotřebitelskou. Aplikováno na konkrétní podmínky projednávané věci je možno uzavřít, že s ohledem na to, že žalobkyně sjednala se žalovanou jako zákonnou zástupkyní nezletilých dětí smlouvu o poskytování veřejné služby - základního školního vzdělání podle zák. č. 561/2004 Sb., kdy se žalovaná smlouvou zavázala hradit podle jejich vzájemného ujednání část nákladů, jejichž zbývající část byla hrazena z veřejných prostředků (což zástupce žalované při odvolacím jednání sám zdůraznil), je nutno tuto smlouvu kvalifikovat jako smlouvu inomínatní, jejíž obecná úprava vychází z občanského zákoníku a speciální úprava vzájemných práv a povinností vyplývá z dohody stran, jak je ve zachycena ve smlouvě, popř. v obchodních podmínkách, pokud je strany výslovným ujednáním ve smlouvě učinily její součástí.
12. Vzhledem k tomu, že podstatná část obranných námitek žalované vycházela z chybného pojetí uzavřené smlouvy jako smlouvy spotřebitelské, přičemž s těmito námitkami se soud I. stupně pečlivě vypořádal v odůvodnění napadeného rozhodnutí, není patrně nutno jednotlivé argumenty žalované rozebírat v podrobnostech. Soud I. stupně správně dovodil, že z uzavřené smlouvy plynula pro žalovanou povinnost platit školné ve sjednaných termínech, tedy nezávisle na fakturaci, že smluvní vztah skončil u obou dětí až uplynutím výpovědní doby, během níž vzájemná práva a povinnosti stran trvaly (žalovaná tedy byla povinna platit školné a žalobkyně byla povinna

poskytovat dětem žalované základní vzdělání, resp. – pokud k docházce se začátkem školního roku nenastoupily – být k tomu plně připravena po celou tuto dobu), že podle smluvních ujednání nebyly splněny podmínky pro poskytnutí sourozenecké slevy a že tvrzený zápočet, byl-li proveden ve vztahu k fakturám č. 151258, 151900 a 151813, na projednávanou věc vliv nemá, neboť úhrady na tyto faktury nebyly předmětem řízení.

13. Soud I. stupně tak správně dospěl k závěru, že žaloba je co do základu důvodnou.

14. Pokud jde o výpočet výše jednotlivých nároků, z jejichž součtu sestávala žalovaná částka, odvolací soud nesouhlasí se všemi úvahami soudu I. stupně, jak předeslal.

V odst. 21 odůvodnění rozsudku je chybně uvedeno, že (uhrazená) faktura na částku 53 520 Kč nesla č. 152589, což neodpovídá žalobnímu tvrzení (podle něho měla č. 152373). Úvahy týkající se faktury č. 152589 pak nejsou správné, neboť soud I. stupně patrně přehlédl vysvětlení v čl. II třetím odstavci žaloby, z něhož se podává, že nárok činil (po opravách) celkem 31 980 Kč (nikoli 36 660 Kč), takže po odečtení zaplacených 24 500 Kč k úhradě zbývalo žalobou požadovaných 7 480 Kč.

V odst. 22 pak soud I. stupně konstatoval, že platby školného pro 1. pololetí r. 2019/2020 začala žalobkyně „nedůvodně“ fakturovat po měsíci, čímž došlo k neopodstatněnému navýšení školného. Odvolací soud tuto úvahu nepovažuje za správnou, neboť podle smlouvy týkající se E. (čl. III odst. 2) volbu druhu školného (periodicita platby, z níž plyne výše školného) provádí zákonný zástupce studenta platbou ke dni 1. 6. daného roku s tím, že nebude-li k tomuto datu uhrazena platba odpovídající žádnému z výše popsaných druhů školného, má se za to, že si zákonný zástupce studenta vybral ekonomické školné (tj. školné splatné měsíčně); podle smlouvy týkající se D. je tato otázka obdobně řešena v čl. II odst. 1 Obchodních podmínek, které jsou podle ujednání stran (čl. I odst. 2 smlouvy) nedílnou součástí smlouvy. Sporů není o tom, že žalovaná ve smyslu těchto ujednání formu školného pro školní rok 2019/2020 nezvolila, nastoupila tedy presumpcí volby ekonomického školného podle smlouvy. Žalobní návrh byl proto v tomto požadavku plně opodstatněný, a to jak v požadavku na úhradu školného, tak ve výpočtu smluvních pokut. Jak však již odvolací soud předeslal, osoba subjektivně legitimovaná k podání účinného odvolání proti zamítavému výroku – žalobkyně – tak neučinila, proto odvolací soud výše uvedené doplnil jen obiter dictum.

15. Námitka, že soud I. stupně pochybil, když nevyslechl jako svědka manžela žalované, který „v celé věci komunikoval se žalobcem, má detailní přehled o skutkovém stavu věci a nalézacímu soudu by spleťitou situaci v tomto případě detailně předložil“, je nepřipadná. Především, úlohou svědka není nalézacímu soudu něco předkládat nebo snad vysvětlovat. Svědek vypovídá o tom, co vnímal svými smysly (co viděl nebo slyšel), je-li toho třeba k prokázání rozhodné skutečnosti. Návrh na svědecký výslech musí být proto učiněn s označením právně významné skutečnosti, která má být takto prokázána, avšak takový návrh žalovaná neučinila (podáním ze dne 22. 2. 2021 navrhla svědeckou výpověď svého manžela bez označení toho, jaká konkrétní skutečnost má být jeho výsledkem prokázána). Ze závislosti povinnosti důkazní na povinnosti tvrzení vyplývá, že prokazovat nelze skutečnosti, které dosud nebyly tvrzeny, a k prokázání skutečností tvrzených žalovanou z pohledu toho, co bylo žalobou uplatněno, svědecké výpovědi jejího manžela třeba nebylo. Pokud pak žalovaná soudu I. stupně v závěrečné řeči (podání z 16. 8. 2021) vyčetla, že se cítí poškozená tím, že nebyl vyslechnut její manžel jako svědek, protože „by byl soudu náležitě vysvětlil skutkový stav věci“, tato její výtky se zcela míjí s tím, co je účelem svědecké výpovědi jako důkazního prostředku. Úloha svědka nespočívá v tom, aby nalézacímu soudu cokoli vysvětloval.

16. Za relevantní nelze považovat ani námitku, že žalobkyně měla v účetnictví „neuvěřitelný nepořádek“ a nedoručovala žalované řádně faktury, jestliže z provedeného dokazování vyplývá, že úhrady školného i dalších částek byly splatné ve sjednaných termínech bez dalšího, tedy zejména bez závislosti na doručení faktur k jejich úhradě.

17. Konečně nemůže obstát ani odvolací námitka, že soud I. stupně se nevypořádal s e-mailovou korespondencí mezi jednatelekou žalobkyně a žalovanou, z níž má údajně „vyplývat dohoda žalobkyně a žalované ohledně výše školného“. Jak bylo prve uvedeno, důkaz e-mailovou korespondencí mohl soud I. stupně provést a také hodnotit teprve tehdy, kdyby mu předcházelo řádné, jasné a srozumitelné tvrzení o tom, že prostřednictvím e-mailových jednání byla uzavřena nějaká dohoda, a to v konkrétních rysech (kdy se tak stalo, jaký byl obsah této dohody, jakého období se týkal a jaká výše školného měla být ujednána). Nic takového žalovaná před soudem I. stupně netvrdila. Předložení e-mailových zpráv k důkazu pak bylo irrelevantní a soud I. stupně nepochybil, když z nich žádná zjištění pro rozhodnutí projednávané věci nečinil.
18. Vzhledem k výše vysvětlenému odvolací soud napadený rozsudek (v té části, kde žalované svědčila subjektivní legitimace k podání odvolání, tedy ve vyhovujícím výroku a ve výroku o nákladech řízení) jako věcně správný potvrdil.
19. Žalovaná, která neměla jako odvolatelka procesní úspěch, je podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. povinna nahradit žalované náklady odvolacího řízení. Jeho předmětem byla pouze částka 177 559 Kč, přiznaná žalobkyni vyhovujícím výrokem, výše odměny za právní úkon tak činí 8 220 Kč. Zástupkyně žalobkyně v odvolacím řízení učinila dva úkony právní služby, k nimž náleží dvakrát paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč a 21% DPH, celkem tak náklady odvolacího řízení činí 20 618,40 Kč. Žalovaná je povinna nahradit tyto náklady žalobkyni k rukám její advokátky (§ 149 odst. 1 o.s.ř.) v zákonné třídní lhůtě (§ 160 odst. 1 věta první o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dovolání, které je však přípustné jen tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Praha 22. března 2022

Mgr. Jiřina Jislová v. r.
předsedkyně senátu